

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

13. Mors igitur non formidanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Aternitatis Prodromi Caput III.

71

Mors felici-
um diffi-
cillima.

ne te prosperitas, ut multos, praecipites, sera quidem sed
gravi ruina. Difficillima est mors felicitum. Ad ro-
gum non pervenisset Caelius, si non ad senium. Plurimi ter-
rorum, si in iuventute, fuissent etiam in libertate mor-
tui. Heu quor & quanti mortalium ad aeternos rogos
damnantur, quibus pueris aut juvenibus si vitam mors
rapuisset, contulisset caelum.

Calitum
invitatio.

III. Calites, & charissimi quique ad se nos invitant.
Atqui, ais, a sociis & amicis abundum. Improvide:
adeundi sunt. Parentes tui ubi? In caelo speras, nonne?
Sed & te quoque illuc perventurum. Multos tuorum
seu amicorum seu cognatorum in caelo esse non credis?
Atqui & tu ideo vivis, ut eo & vivis ad illos transferaris.
At haec certa non sunt, sperata sunt tantum. Recte. Ne-
que enim quisquam sperat, quod videt, aut certum ha-
bet. Et ideo Deus, etiam huius virtutis materiem tibi
suggerit. Sperare te iussit caelum, nunquam illud certa
securitate tibi polliceri voluit. Sed & hoc scias, te certa
spe ferri, etiam in rem tibi adhuc incertam. Fidei debi-
tori non habet quod diffidat creditor. Deus, se tibi, af-
firmate dico, debitorem constituit. Vide tu, cujus sis
creditor. An non ille hoc ipso laetus qui clamat: *Scio cui
credidi.*

Homini
Deus se
debitorem
constituit.

IV. Cogita, parvi animi homo, egregiam animi
alacritatem, & ardens moriendi studium divorum
Martyrum, qui omnem mortis apparatus contempe-
runt, qui saevissimos quosque cruciatus ore tenidenti
subierunt. Certe non mors aut labor est terribilis, sed
laboris aut mortis timor. Propterea laudamus eum qui
dixit: Mors non est malum, sed turpiter mori. Pueri
larvas horrent ob imperitiam. Mors quid est? Larva.
Inverte, & ita esse cognosces. At vero nec infantes, nec
pueri, nec mente lapsi mortem timent, turpissimum er-
go est, si eam securitatem nobis ratio non praestat, ad
quam stultitia perducit. Mors tributum & vestigal est
ab omnibus pendendum. Quid ergo tristaris, cum pen-
dis quod debes, & facis quod nemo non facit? Neque
quisquam hic ullum sibi fingat privilegium: nullus ha-
ctenus ab lege eximius fuit, nullus erit. Non est unus
omnium qui evadat. *Mundus, inquit Basilus, mortalis est,
& regio morientium.*

Homini
Deus se
debitorem
constituit.

V. Longus mortis metus, quid nisi longum tormen-
tum est? Diu vivis? diu etiam torqueris. Non possum,
inquis, non timere malum, quod imminere video, tam-
en lento passu. Ergo saltem tunc timere cessa, cum in
eo res est, ut tibi omnis timor adimatur. Optime dixit
Tertullianus: *Non est timendum quod nos liberat ab omni
timendo.* Atqui, ais, res formidolosa est, in morbo sic
praevidere mortem sensim adrepentem. Homo ver-
micule, quid tibi vis? An non tuus Servator triginta tri-
bus annis, & amplius, suam ipse mortem, & eam qui-
dem acerbissimam praevidebat tunc illo melior? Sed quia
non solum mortem, sed praevia mortis incommoda tim-
es, Epictetum audi: Tu vero, inquit, non animo firmo
egredieris, sed tremens, propter vestimenta tua, propter
vasa argentea. Infelix, itane haec omne tempus
perdidisti? Quid ergo si agrotaro? Agrotabis honeste.
Quis me curabit? Deus, amici. Duriter decumbam.
Sed ut vir. Domicilium commodum non habeo. In
incommodo agrotabis. Quis autem mihi victum pa-
rabit? Qui etiam alios parant. Quis vero erit morbi
exitus? Quis nisi mors? Non igitur cogitas, caput hoc
malorum omnium, & degeneris animi, & timiditatis
esse, non mortem, sed mortis metum: adversus hunc igitur
te exerce: huc inclinent disputationes omnes, omnia
quae audis, quae legis. Tum scies, hac sola ratione asseri
homines in libertatem.

Malum est
mori tur-
piter.

VI. Quantis heu malis per mortem liberaris? Mori,
est officinam omnium miserationum claudere. Optime
dixit Plinius: *Ea vite conditio est, ut mori plerumque etiam
optimis portus sit, & praecipuum natura bonum.* Quapropter

Longus
mortis
metus.

Caput
omnium
malorum
moris
metus.

VI. Quantis heu malis per mortem liberaris? Mori,
est officinam omnium miserationum claudere. Optime
dixit Plinius: *Ea vite conditio est, ut mori plerumque etiam
optimis portus sit, & praecipuum natura bonum.* Quapropter

Longus
mortis
metus.

Caput
omnium
malorum
moris
metus.

VI. Quantis heu malis per mortem liberaris? Mori,
est officinam omnium miserationum claudere. Optime
dixit Plinius: *Ea vite conditio est, ut mori plerumque etiam
optimis portus sit, & praecipuum natura bonum.* Quapropter

Longus
mortis
metus.

Caput
omnium
malorum
moris
metus.

VI. Quantis heu malis per mortem liberaris? Mori,
est officinam omnium miserationum claudere. Optime
dixit Plinius: *Ea vite conditio est, ut mori plerumque etiam
optimis portus sit, & praecipuum natura bonum.* Quapropter

Longus
mortis
metus.

Caput
omnium
malorum
moris
metus.

VI. Quantis heu malis per mortem liberaris? Mori,
est officinam omnium miserationum claudere. Optime
dixit Plinius: *Ea vite conditio est, ut mori plerumque etiam
optimis portus sit, & praecipuum natura bonum.* Quapropter

A hoc primum quisque in remediis animi sui habeat: ex
omnibus bonis quae homini tribuit natura, nullum me-
lius esse tempestiva morte. Caesar apud Sallustium. In
luctu atque miseriis, mortem arumnarum requiem,
non cruciatum esse asserit; eamque cuncta mortalium
mala dissolvere. Ideo sapiens semper cogitat, qualis vita,
non quanta sit. Nam commemorandi nobis natura, non
habitandi diversorium dedit; & vitae usum sicut pecu-
niae, nulla praestituta die. Quid est igitur quod querare,
si repetit, cum vult? ea conditione acceperas.

VII. In morte carcer panditur, quid trepidas exire?
Gaude potius & gestis, hucusque captivus fueras, nunc
liber eris: patet jam carcer; evola. Quid haec tenus phi-
losophatus es, si hanc philosophiam mori tantopere
reformidas? Ideo hoc corpus acceperis ut redderes, &
ideo reddes ut & denuo recipias cum amplissimo fae-
nore. O quam fatuum est illi spei, illi beatitudini non
inniti, ut hinc laetus exeat ad id quod semper maneat, &
moris compendio mutes, quod in perpetuum non tol-
latur. Patet carcer; evola ad meliora.

VIII. Mors via est, imo janua est per quam admitti-
mur in patriam, ad aeternam vitam, ad immortale gau-
dium. Mors enim non tam vitae finis, quam ad vitam
transitus est. Praclare dixit Bernardus: Moritur quidem
& iustus, sed securus: quippe cuius mors, ut praesentis est
exitus vitae, ita introitus melioris. At dixeris: Diu vivere
quam jucundum est, sed ah quam incertum est, an di-
vina gratia non prius tua culpa te sit desertura quam
vita. Et quis est qui non subinde trepidet de sua perse-
verantia, quam nulla vitae sanctimoniam mereri potest.
Donum est haec, & gratuitum. Ideo qui donum hoc
ambit, donantem sibi conciliet.

IX. Causarum causa est, voluntas Dei, cui ab
aeterno placuit te hoc tempore, hoc loco, hoc morbo, tas Dei,
natura concedere. Quid vni amplius? Deo sic placet,
ita Deo visum est. Haec illa est voluntas quae nil velle
potest mali. Ergo, quod Siracides suadet, *In tempore Eccli. c. 18.
infirmis ostende conversationem tuam.* Sed has omnes
causas in compendium sic confere. 1. Mors Christi.
2. Gratia Dei. 3. Invitatio Calitum. 4. Exempla pra-
euntium. 5. Finis timendorum. 6. Finis omnium malo-
rum. 7. Egressus est carcere. 8. Ingressus in paradisum.
9. Voluntas Dei.

S. 13. Mors igitur formidanda non est.

Ac ergo libens, mi Christiane, quod vel nolens face-
res. Quidquid sit a volente, sit levius, & definit esse
necessitas, ubi voluntas accesserit. Sapiens sic instructus
est, ut, quibus non potest obistere, consentiat. Ergo se-
curus, nil timeas. Natura parens benignissima, nihil
cit horricum; mortem adeo formidabilem error ho-
minum facit, non natura rei provida. Mortem exhor-
tescimus, non quia mala, sed quia hominibus non est exhorre-
nata. Si quid magnum volvis animo, si quid altum
struis, humiles & inepas vulgi voces despice; verum il-
los suspice, quorum imitatio ad veram gloriam via est.
Apud nos late felicitate morientium innumerabilia
sunt exempla. Non te terreat illorum verba, qui mor-
tem vicinam affirmant. Imitare vel illum e priscis, qui
moris monitori minime asper hunc dedit dialogum.

Morieris: Ista hominis natura est, non poena. Morieris: Haec
conditio intravi ut exirem. Morieris: Gentium jus est
quod mutuum acceperis, reddere. Morieris: Peregrina-
tio est vita, cum multum deambulaveris, domum red-
eundum est. Morieris: Putabam te aliquid novi dicere.
Ad hoc veni, hoc ago, huc me singuli dies adducunt.
Nascenti mihi Natura protinus hunc posuit terminum.
Quid habeo quod indignetur? In haec verba juravi. Morie-
ris: Stultum est timere, quod vitare non possis. Istud non
effugit, etiam qui diu distulit. Morieris: Nec primus, nec
ultimus. Multi me antecesserunt, omnes sequentur.

Morieris:

Morieris: Hic est humani officii finis. Quis sanus auctorati molestè tulit: Quò transiit Orbis, ego transibo. Ad hanc conditionem cuncta gignuntur. Quod cepit, desinet. Morieris. Non adeo grave est, quod tantum semel patiendum est: aeterna verè cruciant. Nunc certè minus, mors formidanda quàm olim: siquidem olim obstructo celi aditu, hoc unum omnes ingemiscabant:

Noctes atque dies pater atri janua ditis.

Nunc verò læti canimus:

Noctes atque dies pater alti janua celi.

Ingenti itaque animo mors provocanda est, siue nos horribili vastoque impetu aggrediatur, siue quotidiano & vulgari exitu: nihil refert quàm minax veniat, quod à nobis petit minimum est. Nunquam malè de morte sensit, qui bene vixit; neque aliquid perdit, qui acquirit omnia.

De morte non malè sensit qui bene vivit.

§. 14. Quomodo Sancti mortem desiderant, & tamen formidant.

Lib. 31. moral. cap. 16. ananias. Cur Paulus carne expoliari formidat.

Videamus Paulum, inquit Gregorius, quomodo amet, quod refugit; quomodo refugiat quod amat. Ecce & mori desiderat, & tamen carne expoliari formidat. Cur hoc: quia etiam victoria in perpetuum lætificat, ipsa nihilominus ad præsens pœna perturbat: & quamvis vincat amor subsequens muneris, tangit tamen non sine mœnore animum pulsus doloris. Sicut enim vir fortis cum vicino belli certamine armis accingitur, & palpitat & festinat, demit & lævit: quasi pavere per pallorem cernitur, sed per iram vehementer urgetur: ita vir sanctus cum palli ni se propinquare conspicit, & naturæ suæ infirmitate concutitur, & spei suæ soliditate roboratur, & de vicinâ morte trepidat, & tamen quod moriendo verius vivat, exultat. Ad regnum quippe non potest nisi interpositâ morte transire: & ideo confidendo quasi ambigit, & quasi ambigendo confidit: & gaudens metuit, & metuens gaudet, quia scit quod ad bravium quietis non perveniat, nisi hoc quod interfacit, transcendat. Hinc etiam sanctissimi viri ad mortis occursum non nihil trepidant. Ezechias Rex invalescente agitate tabescens flebiliter lamentatur, quod in dimidio dierum suorum vadat ad portas inferi. Quid? Nonne ab ipso Davide, vocem illam expressit mortis formido: Ne revoces me in dimidio dierum meorum: Quid de Abrahamo, Jacob, Eliâ dicemus: qui etiam, ut è paginis sacris discimus, mortem timerunt, sed moderatè. Elias mortis fugitans, mortem tamen sub a junipero invitavit.

Isaie c. 38. vers. 10.

Psal. tot. vers. 25.

3. Reg. c. 19. vers. 4.

2. Sub umbra crucis Christi.

Surius in vita Arsenii c. 27. die 19. Iulii.

L. 2. de Ira. cap. 3.

h. Summa, hoc est, extrema partes, manus, pedes, labia.

c. Guil. Zenoar. lib. 5. de vita Caroli V.

Artenius, vir centum viginti annorum, nullo unquam morbo tentatus, postquam annis quinquaginta quinque servisset Deo, jam migraturus è vitâ, non nihil trepidare cepit, imò & lacrimis madere. Præsentis hoc mirati: Etiam tu pater, ajunt, mortem metuis? At ille: Revera, inquit, ex quo monachum indui, hanc horam formidare nunquam desii. Ad rem præclare dixit Seneca: Itaque & fortissimus plegumque vir, dum armatur, expalluit: & signo pugnae dato, ferocissimo militi paululum genua tremuerunt: & magno imperatori, antequam inter se acies arcerent, cor exiluit: & oratori eloquentissimo, dum ad dicendum componitur, h. summa riguerunt. Hoc prorsus videtur evenisse Carolo V. maximo Imperatori, qui in omnibus bellicis expeditionibus animosissimus, ad omnia pericula impavidus; qui ad nullum curulis tormenti tonitru expalluit, nec caput submisit: nihilominus cum ante prælum thorace ferreo armaretur, non nihil cohortescere solebat, & pallore suffundi. At verò ubi jam galea capiti, gladius lateri, lorica corpori harebat, leonem spirans, in hostem velut ferreus gigas ferebatur.

Ita mortem optimi quique & desiderant & formidant, cupiunt exire & metunt. Sed præstat cum Catone mori quàm cum Antonio vivere. Mortem vicit qui dextrè passus est à morte se vinci.

§. 15. Mors mala vitam malam sequitur.

Verumadmodum arbor incisa illac ruit quâ propendit: ita plerumque quâ propendimus dum vivimus, illac cadimus cum morimur: pede quo cepimus, semper imus. Monstro simile, si vitam pessimè actam mors claudat laudabilis. Quæ viventi fuere in deliciis, eadem recurrant morienti. Aulicus Regis Cœnredi famulus qui magis suo domino, quàm Servatori Christo placere studuit, cum ad extrema venisset, conscientie curam non tam negligere quàm differre videri voluit. Demum ubi cacodæmones cum ingenti flagitiorum codice triumphantes vidit, desperans salutis obiit. Dum impius Chrysaorius, Inducias clamat, inducias vel usque mane, negatis induciis expirat. Herodes Agrippa prout flagitiis vitam implevit, sic & mortem. Herodias filatrix quæ Baptista caput carnifici secandum objecit etiam suum caput glacie sectum amisit. Sic Jezabel & Athalia Reginæ, sic Reges Benadad & Balchazar, sic Antiochus, sic alii sexcenti, qualem egerunt vitam, talem habuerunt & mortem.

Mors sapientum gemenda, sed multò magis stultorum vita. Mors peccatorum pessima, & aeternitatis luctuosissima ingressus sine ullo exitu irrevocabilis. Stultè mortem timeret, qui vitam negligit. Qui luxuria vivit, vivus moritur.

§. 16. Mors bona vitam bonam sequitur.

Verissimè dixit Augustinus: Mala mors putanda non est, quam bona vita præcesserit. Neque enim facit malam mortem nisi quod sequitur mortem. Nimium boni seminis bona messis est. Regia ad bonam mortem via vita bona est, vita bona: is gradus ad vitam primus, is medius, & ad bonam ultimus est. Vitam & mortem non malè syllogismo mortem comparem: syllogismi finis, conclusio est; vitæ, mors. At vero conclusio vera est aut falsa, pro antecedentium naturâ: sic omnino mors bona vel mala est, prout antecesserit bona vel mala vivendi ratio. Ita divinus Paulus severè pronuntians: Quorum finis, inquit, erit secundum opera eorum.

Memoranda mors fuit sanctissimi martyris Felicis, qui, cum ad supplicium duceretur, sibi ipse gratulatus altâ voce: Virginitatem, inquit, cultodivi, Evangelia servavi, veritatem prædicaui, nunc flecto cervicem Deo vitæ. Narrant religiosissimæ vitæ virum subitâ morte occupatum, repertum esse mortuum in mense, illo qui dem corporis habitu, ut digitum servaret intentum sacris biblis, & illi etiam pagina, in quâ Sapientia præmonet: Iustus si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus, seu subita.

Mellissimus ille Bernardus aeternitatis jam vicinus, suos ultimum affatus: Quia, inquit, non magna religionis exempla vobis relinquo, tria tamen, quæ magis à me observata memini, sedulo imitanda commendo. 1. Minus sensui meo quàm alterius credidi. 2. Læsus à lædente vindictam non expeti. 3. Neminem unquam offendere volui: quidquid contra evenit, sedavi ut potui. Jam proximus morti, epistolam tamen ad Arnaldum Bonavallis Abbatem dictavit in hæc verba: Spiritus promptus est in carne infirmâ. Orate Salvatorem, ut tempestivum jam exitum non differat, sed custodiat. Curate munire vortis calcaneum nudum meritis: ut is qui insidiatur, invenire non possit ubi figat dentem, & vulnus infligat.

Gerardus & genere & religione Bernardi frater, hoc ipsum quod affirmamus (mortem bonam bonæ vitæ conjungi) affatim demonstravit, sed de hoc Bernardum ipsum, quem ipse dolor disertum fecit, loquentem audiamus: Utinam, inquit, non te amiserim sed præntimam, utinam vel tardè aliquando sequare te quocumque ieris. Non enim dubium quin ad illos ieris quos circa medium

Lib. 1. de Civ. cap. 11. vers. 15.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Greg. 10. 12. cap. 38.

Bedæ lib. 5. hist. Angl. c. 14. init.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.

Baron. 10. 4. an. 46. n. 4. vers. 22.